

ELŐFIZETÉSI DÍJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 " "
Negyedévre	1 " 50 "
VIDÉKRE POSTÁN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 60 kr.
Félévre	3 " 30 "
Negyedévre	1 " 65 "
Hirdetési díj:	
Egyházasos petítor egyszerű hirdetésnél 10 kr. többszörinél olcsóbb s minden beiratásnál 30 kr. kintestári illeték fizetendő.	

SZABADKA.

A „Szabadkai Közlöny“ helyett

kiadja: Szalay László A. ügyvéd.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:	
I. kör, Csokonai-ter, 55-ik szám; hová a közlésre szánt levelek, előfizetések és hirdetések intézendők.	
Hirdetések felvételnek:	
Budapest: Haasenstein és Vogler, Goldberger A. V. és Barna Tivadar.	
Bécsben: Haasenstein és Vogler, Dukas M. Schalek Henrik, Stern Mór, Opellik A., Danneberg J., továbbá a külföld minden nevezetesebb hirdetés felvétel irodában.	
A „Nyilttér“ sora 15 kr.	

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr.

Kapható úgy a szerk.-nél, mint a helybeli könyvkereskedésekben, és Krécsy Gy. könyvkötőnél. — Ugyanazoknál előfizetések és hirdetések is elfogadhatók.

Fogadtatás után.

A kíváncsi tömeg elszéledt a kocsi-sok „lovagok“ elmentek csendes munkájuk után, a fátylafüst elszórt, a pohár-csengések és díszbeszéd elhangzottak s vége annak az országra szóló (!) tüntetésnek, melyet az u. n. szabadelvű (?) párt teremtett Jankovich Aurél megmen-tésére, hogy a magas kormány s különösen Tiszta Kálmán szemébe port hintsenek.

Erre szükségök is volt.

Valótlan közleményekkel árasztották el a sajtót és a viszonyainkat nem ismerő vagy a tüntetést nem látó idegen azt hiszi hogy óriási lelkesedés szállta meg a nagy közönséget és tüntetett ellenünkben. Nem áll!

A komédiát nagy közönség nézte meg kíváncsiságból; de tisztelet-é, ha a főispán k a l a p l e v é v e h a j l o n g kocsijából a nagy közönség felé és a nagy közönség hallgat, bámul és mosolyog!

Leikesedés, éljenzésnek híre sínes, ha csak azt a két-három szál szegény paraszt ember „éljen“ kiáltását és kalap emelését nem számítjuk ide, a kik a főispán köszöntése és hajlongásain meglepetve, talán ijedségből kapták le süvegeiket. Vagy 20,000 toroknak számíthatjuk (mert a szabadelvű párt (?) ennyiről beszél,) azt a szánandó öreget, a ki siket-sége miatt semmit nem hallván, a főtér közepén e g y e d ü l éljenezett, azt híven hogy a körötte mozgó nagy tömeg ugyan-igy cselekszik?

No főispán ur ugyan szép kitüntetésben részesült.

Szabadka város közönségét nem lehet elbolondítani, s nem lehet kétes jellemű és kétes társadalmi állású emberekkel vezényeltetni, mint ezt Jankovich Aurél hiszi!

Ma már elszállt a mámor, gondolkodhatik a főispán is, vajjon nem tisztel-kebb egyn maradt volna-e ha szép csendben él csendes tudományával az emberek között, mintha kellő képesség és ismeret nélkül főispánságra törekszik, s nyakat szegve bukik a magasból abba a sötét mélységbe, melyben pártja évek óta mozog!

Jankovich Aurél fogadtatása.

(Május 27-én.)

(Kivonulás. Bevonulás. Fáklyamenet. Berúgás. Kirugás. Czivódás.)

Rettenetes dolgok, s mindezek a nagyfőú Jankovich Aurél főispán tiszteletére rendezettek imádói, az Antunovits-Mamuzsich klik által.

Szeretnők a „Bácskai Ellenőr“ f. évi május 28-án megjelent rendkívüli számát egész terjedelmében közölni, hogy azok a boldog halandók, — a kik ama rettenetes nagy diadalmenetet látták és a „Bácskai Ellenőrnek“ eme számát olvasni szerencsések nem voltak, — olvashatnák ama lühöl, melyet nevezett lap ezen fogadtatás sikeréből, vagy igazabban sikertelenségéből csapott, mert tapasztalhatnák, miszerint maga a kitüntetés főispán nagyító üvegen nézte és az éljeneket 20 ezerszeresen visszhangzó dobtárával hallotta!

Azt mondja nevezett lap, hogy „ilyent még Szabadka nem látott“ azt elhiszük, hogy Stoczek Károly ilyent még nem látott, mert ha látott is, hivatászerű kötelessége a menetet nagy-szerűnek nevezni, mert ez egyszersmind a párt részéről engesztelő áldozatul az ő tiszteletére is rendeztetett, a mennyiben csak pár nappal az-

előtt — az ötét és a menetet rendező pártot fényesen jellemző magaviseletért — csupán 9 ha-vi fogságra és 500 firt bírságra ítélte el a sajtó bíróság.

Nem tartjuk és nem tartottuk Jankovich Aurél főispánt soha olyan főispánnak, a ki akár tudománya, akár műveltsége által egy pillanatra megnyerui tudott volna bár kit is, de lerontotta bennünk a tiszteletnek legparányibb szikráját is azon leírhatlan öröme, — mely szerint ezen, a rendezők által összehajszolt s áldomás ígéréttel összegyűjtött tüntető népségnek, mint valami kis gyermek a bábjátéknak örvendett és ezen örömet valamint a tüntetés nagyszerűségét még szavakban is kifejezte!

Ugy látszik Jankovich Aurél sem részesült még kitüntetésben vagy pedig — mint Stoczek Károly — soha nem látott életében nagyobb-szerű tüntetést, mint mely részére rendeztetett, azonban láttak már a szabadkaiak fogadtatást, még pedig nem is olyan nagyon régen, p. o. Haynald Lajos érsek fogadtatását 1874. évben, továbbá Gromon Dező volt érdemes főispánunk fogadtatását, kit a polgárság rangkülömbőség nélkül s oly lelkesedéssel fogadott, s midőn a városból távo-zott, oly lelkesedéssel kísért ki egész a határig, a melyen tömeget és lelkesedést nemcsak Szabadkán, de az országban is ritkán láthatni.

Vagy nem emlékszik már sem Stoczek, sem a főispán ama lelkesedésre s tömegre, mellyel József főherczeg ő Fensége lett fogadva a mult évben?

Vagy azt hiszi, hogy a majom-komédiát bámuló tömeg mind az ő tiszteletére vonult ki az utcára?

Ugyan hány éljenzést kapott, míg lakására vonult, az utcán sétáló tömeget? Vagy a fátylas menetet bámuló vasárnapi pukkumot mind megtisztelői közé számítja? Talán még azt is, ki beszéde alatt kutyája farkát csavargatta, vagy azokat, kik kifutytútek s „elállt“ kiáltottak?

Szegény ember! A tiszteletére rendezett banketton láthatta, kik tisztelik és hogyan tisztelik.

A paprikás, túros-csusza és siller borra becsődített bunyevácsg még arra sem méltatta, hogy az egész ünnepély alatt kalapját levegye, sőt mi több még az általa ő Felsegekre mondott imaszertől fölházkodása alatt sem vették le a kalapot.

Továbbá, hogy miféle elem rendezte tiszteletére ezen bankettet és hogy miféle elem vett abban részt kiténik a bunyevác nyelven tartott felköszöntőkből, melyeket Mamuzsich Ágó, Vuics Tivadar volt postamester és az ismeretes Matkovits főgymnasiumi hittanár tartottak, és melyekre I k a r i k a módjára megkísérelte az ünnepelt főispán is bunyevác nyelven válaszolni.

De térjünk át a rendezők, a tisztelgők és a banketton résztvevők megjegyzékére, hogy lássa a világ, miféle elem rendezte a kitüntetést és miféle elem vett abban részt.

A főrendezők: Mamuzsich Lázó és Ágó, Stoczek Károly, Antunovits Máté, Gály Gyurka, Dékits József, Dr. Horváth Mórenc, Horgosi Varga Péter, Malagurszky Simé, Kuluncsis Lázár (Leszek úr), Matkovits Bertalan hittanár, Balázs piri Antal, tehát láthatólag a polgármesterünk és a városi tisztikar ellen denuntáló b a n d a.

A bandedium vezetője Kuluncsis Bódo a „Pucca Casino“ pénztárnoka; a délezeg lovagok: Lénárd János, Dr. Antunovits József a főispán által kinevezett korházi orvos, és Antunovits De-zó (egy úrfi) kinek főfoglalkozása pipa, paripa, agár, s ezenkívül az áldomással és majdnem erőszakkal összefogdosott 106 lovas; azonban a „Bácskai Ellenőrnek“ — mint minden számá-ban — ki kellett mutatni foga fehérét és a lovasok közé sorozta Kuluncsis Andor városi számtiszt és Gábrly László földbirtokost is, mert hát hazugság nélkül hiányos lett volna lapja ezen része is.

Uzután jön a küldöttség névsora.

A diszküldöttség Lénárd Máté volt főispán bátrak megjegyezni, miszerint megfoghatlan elő-tűnik, hogyan keveredhetik ezen egyetlen tisztes-séges és becsületes multú férfiú egy gyülevesz népség közé, kikről a sajtóbíróság előtt maga a kir. ügyész oly lealázólag nyilatkozott.

A küldöttség tagjai közül említésre méltók még Kovacsits Ágoston, Birkás Gyula, — a fő-

ispán vótarsa, — ügyvédek, Rácz Vilmos szen-zál és gazdasági előadó, a Mamuzsich párt és minden ember slephphordozója. Antunovits Lajos, Schilling Kálmán aljbíró, Antunovits István, Popovits György sándori jegyző, — kinek fiát a főispán legközelebb számvizsgálónak helyettesítette Birkás Lajos tszki jegyző kinek a gazdasági sen-atorságot ígérte a főispán, Mamuzsich Benedek végzett tanár. Ezeket kívül még vagy 22 vegyes elemű polgár és 2 zsidó.

Ezen küldöttségi tagok és a többi az „El-lenőr“ által is említésre sem méltatott néhány városi lakos vonult ki a főispán elé, nem, mint a „Bácskai Ellenőr“ említi, — 230, hanem csu-pán 95 trágyahordó kocsin, feverve 7—8 hintó-val. Vagy nem igaz főispán ur?

Ezen díszes publicum fogadta el a nagy férfit; de kérdjük, — ha ő csakugyan azt hiszi hogy Szabadka város lakossága általánosságban önként szívből üdvözölte, — hol maradt a tisztelgők közül az ügyvédi kamarának mintegy 30 tagja? Hol maradt a városi tisztikar? Hol maradt a kir. törvényszék? Hol maradt a kereskedő testület? Hol maradt az egyes kir. hivatalnokok? Hol maradt a földbirtokos osztály? Hol maradt az iparegyletek? Vagy azt hiszi a főispán, hogy a „Bácskai Ellenőrben“ jelzett husz ezer lélek ezen föntebb jelzett hivatalnokok és elemek nélkül előállítható? Mi határozottan ki-nyilvánítjuk, hogy tekintettel a szállásokra husz ezer lelket még ezen elemekkel sem hozhatott volna össze senki még a legkitünőbb érdem dícsőítésére sem.

Pedig mit tettek a rendező dícső férfiak? Antunovits Máté és a hírneves Dr. Horváth Mó-renc? Hivatalról hivatalra fiakkeroztak, s mint-egy erőszakolták s hajtották a kir. hivatalnokokat az ünnepélybeni részvételre, sőt mi több oly arczátlanok voltak, hogy magához a polgármes-terhez is elmentek és őt felhívták a részvételre; az a Dr. Horváth Mórenc a ki uton útfélen ki-álta, hogy a polgármesternek menni kell, még pedig csúfosan, azonban a választ ez utóbbinál megkapták és pirult pófalat távoztak; összejárták a tisztikart és mindenféle pressióval iparkodtak őket a meg nem érdemelt tiszteletadásra rá erőszakkal. Azonban mint a rendezett diszküldöttség (?) úgy a zentai expolgármesterből lett főispán is meggyőződhetett, hogy a magasabb qua-lificatióval bíró tisztviselőket nem igen lehetett a tüntetésbeni részvételre beérőszakkolni, mint azon együgyű és tévútra vezetett tömeget, akik azt sem tudják ki és miféle ember az a Jankovich főispán, csak annyit tud, hogy „Zupán“ és hogy „bitye áldomás“ és hogy az áldomás volt az irányadó, kiténik azon körülményekből misze-rint egyes bunyevácok nem is azt kérdezték, hogy hány órákor jön meg a főispán, hanem azt kérdezték egymástól, hogy „nakollikol sata tye doty taj áldomás“ és hogy az áldomásnak vit-ték a fátylát, és hogy ezen áldomás csakugyan meg is adatott, igazolja ezen körülmény, hogy az egyrészt itt a belvárosban a piarcz közepén Ker-nyájszky puskás Stévo koresmája előtt az utcán fátyla világitás és az arra járókélók sértegetése mellett fogyasztott el.

Jankovich főispán úgy látszik, önmaga meg-ütözött és megbotránkozott a részére rendezett tüntetés fölött, s azt mondá: hogy „érdemekre, melyek ezen oratio nagyszerűségével helyes irány-ban hozhatók volnának, nem hivatkozhatik, s alig tulajdoníthatja ezt másnak, mint e nemes város közönségében létező helyes — érzék és tisztes-ség — érzet által sugalmazott mély megilletődés és belső felháborodás szüleményeuek, azon szá-matalan bántalmak és méltatlanul megtámadtatások melyeket egy itt helyt létező látzó szövetkezet a helyi sajtó felhasználásával indított meg és folytat, valószínűleg oly czéliből, hogy ez által a főispánt elrettentsé és hivatalos működésében bé-nítsa, esetleg elriassza.“

Hát csakugyan azt hiszi, hogy e nemes vá-rosnak nemesen gondolkozó polgársága adott el-ismerésének kifejezést Dr. Mórenc által? Ha csakugyan e nemes város, nemesen gondolkozó polgársága rendezte és vett volna részt a tüntetésben, azt hiszi, hogy érzelmeinek tolmácsolá-sára Dr. Mórencnál nemesebb egyéniséget nem talált volna e nemes városban?

Hát t. főispán ur! Ön merészkedik azt mondani nyíltan, hogy egy szövetkezet Önt méltatlanul támadja meg?

Hát nem Ön áll élen annak a becsületrab-

ló bandának, mely piszkos czélt tűzött ki magá-nak a pesti kir. ügyészé szavai szerint is, — t. i. azt, hogy egyes polgárokat becsületétől meg-fosszon? Lapunk a midőn ezen megtámadtatások ellen erőlesen fellépett, és szeretett városunk ér-dekében hangosan tiltakozott, csak kötelességet teljesítette. Arra nem kell szövetkezet, hogy ön-nek és az ön hitványtársainak még hitványabb tetteit orozzája csapja.

Azt elhiszük, hogy jobban tetszett volna a méltóságos úrnak és társainak, ha a hivatalos hal-talmánál fogva gyakorolt általomos és nyílt tüz-lemeket — melyeket városunk megszégyenítésére a „Bácskai Ellenőrben“ kürtöltek, — elhallgat-tuk volna; hiszen ha olvasta valaki a „Bácskai Ellenört“, nagyon jól tudja, miként hurcolt meg ezen lap egyes tisztviselőket és polgárokat; mi-ként iparkodott egyeseket megfosztani becsület-től, és mindezek nem az ön czégre alatt telje-sítettek?

Hiszem a Stoczek Károly elleni sajtóperben a védelem nyíltan kimondotta, miszerint a „Bács-kai Ellenőr“ a kormányt képviseli, s azért düh-öng mindenkire a ki nem kormánypárti.

On szüntén a kormányt képviseli; mondhat-juk összeegyeznek a kormány képviselőiben, gyö-nyörü portentumok, méltók egymáshoz!

Hát azt hiszi főispán ur, hogy mi ont hi-vatalos működésében bénítani akarjuk? Milyen f a n t a i a, hiszen tudjuk mi azt, hogy egy főispánt hivatalos működésében megbénítani s el-riasztani lehetetlen, és akkor csakugyan bünt kö-vetnénk el, ha ez volna czélünk; hanem eljárá-sunk oda irányul, hogy az együgyűség és buta-ság-szülte eljárást korbácsoljuk; hogy felhívjuk a magas kormány figyelmét arra, miszerint az or-szág 2—3-ik várossa másforma főispánt érdemel-ne, nem egy rendezett tanácsú városból elcsapott főhadnagyból lett volt polgármestert, a ki kötő-féken rángattatja magát olyan emberek által, a kik másforma emberek eszén is túljártak.

Azt mondja, hogy kötelessége teljesítésében bántalmaztatott; ugyan kérdjük azon 3 év alatt a mióta, mint főispán szegény városunkat boldo-gítja, bántotta-e e lap, illetve elődje a „Szabad-kai Közlöny“? — kivéve a legutóbbi időt, — a melyben láttuk, hogy minden tétőlől városunk meggyalázása és fölvirágzásának megakadályozása sugárik ki.

De térjünk át a bankettra.

Ugyan kik vettek azon részt? A már több-ször említett rendező és küldöttségi tagokon ki-vül ott voltak Leovics Simon kir. közjegyző, An-tunovics József almási kir. közjegyző, Sátor Jenő kir. ügyész, Malachovszky László (?) vár. tanács-nok, Jankovich Kázmér és Czeisz Máté ügyvé-dek, Pertics Mihály főkapitány, Graff törvénzi-bíró, Vojnits Imre házi pénztárnok, Vuics Tiva-dar földbirtokos, Vidákovits káplán, Szigethy Józ-sef vár. tisztviselő és Törley Antal mérnök.

Ha ezen névsort végig olvassuk, talá-lunk benne ismét 3 ügyvédet, 3 közjegyzőt, 2 kir. törzségi hivatalnokot néhány vár. tisztviselőt és néhány földbirtokost, s ha összesítjük az ötszáz terítékű banketten, volt mintegy 29 a kaputos osztályhoz tartozó egyéniség. És tudja-e a Méltóságos főispán ur, ezen a kaputos osztályhoz tartozó vendégek egy némelyike is hogy nyilat-kozott, midőn kérdeztettek, hogy miként kerültek a bankettra, „kénytelen voltam elmenni, mert hozzám szemtelenedtek és személyesen hívtak meg.“

Hát megtiszteltetés ez, a hol a tisztelgőket kötéllel fogják?

Egyébként, hogy mily sikerült lehetett a diszbankett, kiténik azon körülményből, hogy bár körülbelül 10 órákor kezdődött 11 órákor a tisz-tességes kaputos osztály eltávozt.

Hát még a vad t o a s z t o k ?

Antunovits Máté, Mamuzsichok, Lénárd Máté, Czeisz Máté, Vuics Tivadar, Matkovits (Barisa) hittanár, Vojnits Félix és Mamuzsich Benedek szűz-toasztírók, mind megannyi tanúi a bankett sikerének.

Eltekintve a bunyevác nyelven tartott be-szédéktől, Lénárd Máté úr beszédjére nem mu-laszthatjuk el megjegyezni, hogy elszomorítólag hatott ráunk azon dicsekvése, mely következő be-szédében foglaltatik: „fáradásomnak és törek-vésem egyedüli satisfactója az, hogy 67 éves koromban elértem azt, a miért évekem át kü-szörttem, és ea jól esik lelkeimnek, mert ércem,

hogyan e lelkes város felvirágzása érdekében — csekély erőmhöz képest — még tehetek valamit és tenni is fogok.

Mint a Mamuzsich Agó által reá mondott fölköszöntőből kitűnik, a bunyevác és magyar elem egyesítése volt főtelevése, és ő abban a szerencsétlen ideában ringatja magát, hogy célt ért.

Azt tudjuk hogy Lénárd Máté a mióta az öllenzék őt megbuktatta, a Mukicsok ellen boszszút forral, és egyedül csejgél, a két elemnek egyesítése, hanem a bunyevác elemnek a magyar elemtől való elkülönítése volt, tehát ép az ellenkezője annak a mit mondott, és csejgél kiviteire nem is ovakodott azon bünös bandához csatlakozni, kik azon merényleten kívül, hogy a két t. i. a bunyevác és a magyar elemet egymástól elszakították és városunk felvirágztatására törekvő párt elé minden akadályt gördítenek meg becsületrabló mesterséget is üznek.

Azonban curiosum gyanánt beigtatjuk a Mamuzsich Agoston által reá mondott felköszöntőt, a mint következék:

„Egy olyan férfuról kell megemlékeznem, ki érdemekben gazdag s kinek mulja és jelene Szabadka város történetében fontos szerepet játszik. E férfur szerencsések vagyunk körünkben üdvözölni és tisztelni; e férfur Lénárd Máté. Ő volt az, ki 1861. évben népszerúsége tetőpontján, a népet önéreztetve ébreszté, úgy polgármestersége, valamint főispánsága alatt is ez eszmékért küzdött, ime most valósitva látja és szép és nemes fáradozását. Én az öntudatra öbredt öszpolgárságért írtém poharamat.”

Ezekből láthatja a nagy közönség, hogyan folyt le a diéső férfur tisztelgetésre rendezett tünemény. Kár volt a külön példányt kibocsátani, mert ezzel az olvasó közönséget csak arról győzték meg, hogy — mint rendezés — nem természetük az igazmondás.

A ki a diszmetent látta, az abból aki pedig a lapot olvasta az ebből győződhetett meg arról, milyen tisztelgetben tartatik Jankovich főispán Szabadkán.

Banderium-fáklyásmenet.

Motto: Difficile est satiram non scribere.

Mamuzsich Lázó, Mamuzsich Agó, Antunovits Mátyás et consors banderialis fogadtatást s fáklyásmenetet rendeztek a mult vasárnapon.

Ugyan kinek?

Jankovich Aurél főispánunknak.

S ugyan miért ez ünneplés?

Hát azért, hogy tünemény demonstrálják, miszerint nekik főispánunk egy a mint van, qualificationja, tisztessége, és minden egyéb kiváló tulajdonával együtt a lehető legjobban tetszik, s hogy — megtalálta csak a főjtát.

Értjük e tüneményt, miután tudjuk a tüneményt abbéli hitet is, hogy míg országunk felett magyar kormány áll, addig Mamuzsichok et consors soha többé ilyen nekik való főispánt nem kapnak.

De valamint nem értették az időben, hogy miként volt lehetséges egy kis város pártát et publice megugrott, igazában megugrasztott usztviselőjét, — egy kis iskolás képzettségű, alantós eszjárású s kétes értékű simplicitast az ország harmadik városának képességét, tisztességét igénylő főispáni székbe ültetni; hogy miként volt lehetséges egy nagy város szakakra menő intelligenciáját, a köztiességét erízlettel vele oly érzékenyen arczol esapni: — úgy viszont most sem értjük, hogy kormányunk miként nem veszi észre a városunk életén, fejlődésén mutatkozó veszélyes tüneményt; miként nem veszi észre, hogy korlátolt s nem tudjuk még minő közegének szárnya alatt mint tolasodik, szaporodik szamban et befolyásban az az elem, mely a magyar állam épület szétrombolását s zive leghőbb vágyának tekintti.

Miként nem veszi észre, hogy városunk azon tisztos, s magasabb értelmi niveau álló elemei is, a melyek soha sem voltak még opponensek, megvetéssel fordulnak el azon környezettől, mely főispánunk társaságát, s neki közügyeinkben irányadó tanácsstületét képezi; miután a józan, hazafias belátás, s a lelküldhetlen undor lehetetlené teszi nekik hogy társadalmunk kétes jellegű salakjának vezérlete alatt nemtelen s haza ellenes csejgél elősegéllésére közreműködjenek.

Meg nem foghatjuk, hogy kormányunk honnan nyeri kivezendő egyénei felől információit, hogy oly állásában olyan embert nevezett ki, a kit sem képesség, sem multja arra nem érdemesített, s a ki magát úgy a multban, mint a jelenben csak korlátolt eszű, erőszakos pribéknek mutatta.

Hát Bács megye megfélelő qualificationával s közigazgatási érdemekkel bíró főispánja nem lett volna ajánlatosabb a mit főispáni székünkre is.

Hát nem találhatott volna, ha jól körül nézett e széles nagy „Bács országban” vagy talán Szabadkán is, — nálá nál mindenkiben külső embert; a ki helyzetünket jobban, közelebbről ismeri, és így városi közügyeinknek épen úgy mint az állam, a kormány érdekeinek sokkal sikeresebb szolgálatot tehetett volna.

De már meg van, s jelen abnormis állapotban

tunkban nem kívánhatunk mást kormányunktól, minthogy informáltassa magát helyzetünkről megbízható, érdektelen egyének által; vagy pedig küldjön ki annak vizsgálatára, alapos tanulmányozására egy hazafias, élesen látó, fenköltebb szellemű s teljesen érdektelen egyént.

Az ország harmadik, egy megye területével felérő s a naggyá fejlődésre gazdag forrásokkal rendelkező város megérdemli azt a fáradságot, hogy kormányunk annak viszonyai és helyzetéről, a közegének szárnya alatt ott szépen fejlődő pansláv cohorsról közelebbi s alaposabban értesülést is szerezzen.

Megérdemli hazánk szent ügye annak felismerését, hogy „Timeo Danaos et dona ferentes”.

Reflexiók.

Tudjuk, mennyire élere vannak állitva nálunk az ügyek. Tudjuk, mily sokat szenved a közjó elömenetele. Tudjuk, hogy igen sok hivott ember visszavonul a küzdőtérrel. Szenevác város és annak minden egyes lakója. Mindenki rosszul érzi magát. Az egyik haragszik, a másik indignálódik és remél.

Haragszik p. u. Mamuzsich Agoston mert a számos feljelentések dacára a közigazgatási bizottság Mukits polgármester ellen nem látta helyén a fegyelmi eljárás megindítását. Indignálódik p. u. Tripolszky megyei főispánok Mamuzsich Agoston szenevedélyes és igazságtalan határozati javaslata felett. Végül remél a nagy közönség, hogy az alapítatlan herce-hurczának, melyet az Antunovits párt oly sok ideig üz, eleje is fog véteni.

Vessük fel tehát ama kérdést, vajon Mamuzsich haragja avagy Tripolszky indignálódása követendő-e jelenlegi zilált közbizonyaink középette? Mindenek előtt legyünk tisztában a harag fogalmával. Az életet figyelemmel kísérő tapasztalhatta, hogy a harag aljas izgatottság, mely nem emeli fel az embert, hanem ép ellenkezőleg lenyűgös voltából kivetkezeti, mert ha haragszunk, ellenfelünk elérte csejgél. Hatalmába ejt beünneket.

Mi tehát ne haragudjunk az ellenfél rosszakaratú botlásai fölött. Megjön az idő, mindenki előtt világos lesz, hogy Mamuzsich et consorseseiben a harag viszi a foszterpet. Ez az idő nincs is már oly messze távolban. Csak látni és hallani kellett Mamuzsichot a közigazgatási bizottsági ülés alkalmával, Borzasztó szenevedélyesége mutatta gyengeségét. Verpiros arca, nehéz felekezete tanúságot tett, miként gondolkodik és érez! Könnyű tehát minden eszes lénynek kitálatni, hogy a megtestesült harag szoszólójának hitelt nem adhat.

Enek ellenében Tripolszky nemes alakja és még nemesebb lelke fényben tündököl. Azon lenyben, melyet az ember magához vonz, ha indignálódik, igen, az indignatio az erkölcsiérzéstől áthatott erzes, nemes szenevedély, mely az embert megtanítja, hogy az aljasságotól távol tartsa magát. Objectivé tárgyalta a polgármester ellen beadott panaszokat, értelem és erzesrel mutatta ki azok alaptalanságát és rosszakaratot, mely a panaszokban mesterüket elarutak. Így öhajjuk látni a tárgymagos bíró. A Mamuzsich-féle harag legyen mindentudó számkivetve. Mi tehát nem haragszunk, hanem indignálódunk Mamuzsich rosszakaratú erkölcseit fölött. Főispánunk is láthatta a lelki motívumokat, melyek nevezett közigazgatási bizottsági tagot eljárásában es ítelet hozatalában vezérték. Tudhatja ebből kinyúlólag mily hitelt adhat információit es igazságszereteteinek.

Az indignatio azonban nem elégti ki egészen szívünket es értelemünket, nem reméli is akarunk. Reméljük, hogy az Antunovits pártnak vegoraja közeledik. Közeledik pedig azon egyszerű okból, mert nemes csejgél egyáltalán nincs, eszkozeik pedig, melyekkel torzsaikodnak, undorító. Ebbéli reményünket a nép jozan erzeke es féltogásában találjuk, mely egy ideig az igaz utról elterelhetetlik, de sokáig nem hagy magára vártni, hogy méltó helyét illendőleg elfoglalja.

Nem törődünk tehát Mamuzsich haragjával. Indignálódunk újabb botránnyai fölött. De mindenek fölött reméljük, hogy polgártársaink velünk éreznek es gondolkodnak.

Egy csendes szemléző.

„Braéo moja!”

„Lipo se zafaljum na vašoj počasti.”

A hírhedt mult vasárnapi fogadtatás diszvaesoráján (?) Jankovich Aurél főispán a fenti szavakkal toasztrozott bunyevác zsal. Miután magyar ember alig volt jelen egy tized részben, ennek is van értelme, es is mézes madzag, de mégis megjédtek tőle saját hívei is.

Lénárd Máté sietett kijelenteni, hogy e rácz felköszöntőből még nem következik miszerint ők bunyevác nyelven akarják vezetni a város közgyűlési jegyzőkönyveit, mint ezt róluk rosz akaroik hirdetik. (Felkiáltások: r a g a l o m!)

A jelen volt értelmesebb bunyevác polgárok, kik bevonattak a nemzetiségi mozgalmakba, elbámultak Lénárd szavain s megütöttek a felkiáltásokon, mert a mit a volt főispán előttük megtagadtak, az náluk politikai miatyanuk egyik sarkalatos pontja.

Ki mondotta Jankovich főispánnak ama bunyevác szavakat?

A két Mamuzsich; vagy legalább is a képviselő Mamuzsich, a ki szintén túlbuzgó magyarnak akarván feltüntetni magát a magyar kormányt verejtékeztetve erősen élteté.

Hát a főispán, aztán a volt főispán, meg a többi jelen volt nehány magyar ember kézpénz gyanánt vette es hitte a diszkoszöntöket?

Oh vakok!!

Hát nem Mamuzsich Lázár es társai-ó azok a kik ha bunyevác zsal beszélnek, a magyar királyról soha de soha nem, csak a „na se car”-ról (császárunk) emlékeznek meg s diésekedve beszélik el rácz lakadalmakon dudaszó mellett, hogy volt ő már „dva put kod cara na uszini!” (kétszer öszonnázott a császárunk.)

Hát nem Mamuzsich Lázár e a sok mindenben kívül az az ember, a ki egy magánháznál ezen évben 8—10 egyén jelenlétében nyilvánosan mondotta el, hogy csak jussanak hatalomra, első dolguk lesz a rácz nyelvnek hatóságát nyelvé leendő tételére!! Tagadja Mamuzsich? akkor a jelen voltakra is hivatkozhatunk névszerint.

A rácz felköszöntőnek tehát a főispán ajkairól mely jelentősége van a magyarok rovására s mint értesülünk több elszédített bunyevác támadta már meg vasora óta a Mamuzsichokat, hogy miért bolondították el őket, ha most rágalomnak merik kiáltani azt miszerint a hatóságát nyelv bunyevác leendő?

Sajnáljuk, hogy Lénárd Máté közügyeinkbe ily emberek között avatkozott be, s hogy ha teterősen érzi magát es munkakedve van, ily emberek tiikos csejgéljaink szenteli föl azt!

Az országos lapok es a főispáni komédia.

Figyelemmel kísértük es héten a lapokat, de a szabadkai főispáni fogadtatás csupán az „Egyetértés” es részben a „Függetlenség” hasábjain feltelt meg a valóságunk. A többi lapok közleményei valóságos hazugságok tárháza. Az „Egyetértés”-ben a következőket olvassuk:

„Szabadkáról írják lapunknak: Jankovich Aurél, Szabadka s Baja városok főispánja a kormánypart köpenye alá menekülő panszlávok által befolyásolva, oly dolgokat műveit városunkban egy idő óta, hogy a valóságos kormányparti értelmiség is visszavonult közügyeinktől, csakhogy ezekkel egy kalap alá ne foglalják őket. — A „Szabadság” című Szabadkán megjelenő lap nem is kösött a magyar életem üzemeltetést vezetőik es főispánunkkal együtt ilyen méltatni, minék az lon kifolyása, hogy Mamuzsich Agoston ügyvéd Mamuzsich Lázár orsz. gy. képviselő es Antunovits Mátyás kir. közjegyző, mint a szabadelvű párt(?) igazgatója a „Pucka Casino” es rácz párt vezetőit tüneményt rendeztek a főispán tisztelgetésre s a diszfogadtatás napjain maj. 27-ét tüztek ki, mely nap véletlenül (?) a muzsika ezár koronázási ünnepejével öszeszik. A moszarazati megkezdtek mag a delétől folyamán s szakgatonban durrogattak egész este 9 óráig. Delután 3 órakor gyülekezett a tisztelgők serege a szt. Teréz egyház elötti tereen, honnan lovasok es kosos ilök siettek a bajai országhútra, melyen a főispán érkezendo vála. A gyönyörű napos idő es kiváncsiság igen nagy tömeget esalt ki a fötérre s midőn d. u. 5 órakor jelezték a banderium megérkezését, csak úgy hullámzott a tarka tömeg az utak es terek minden részében. Es, csakugyan meg is érkeztek. Elöl löháton 108 egyén áll, utának jött kososin a főispán, bajján Lénárd Máté volt városi főispánunkkal, azután a kososik hosszú sora, öszesen 93. A menetet kososin öve Mamuzsich Lázár orsz. képviselő kezében nagy nemzeti szam zaszóval vezette. A főispán es utitársa kalap levéve értek a fötérre. vára a lelkes éljenest. Mely esend volt, három embernek jutott eszbe megemelni kalapját es „éljen”-t kiáltani, de visszhangra nem talált. Az inkább temetési menethez hasonló diszfogadtatás így ért be a „Pest városához” címzett szálloda elötti tere, hol a főispán lakik. Itt már hittük, hogy egeterő éljenest fogadják a meghanderiumozott celebritást, azonban a kinos jelenet ismétlődött. A főispán szállt kosjáról s illó esendben lakosztályába sietett, míg a paradézni szerető bunyevác kísérek a csapolt hordók alá rohantak inni. Esti 9 óra fele fáklyás zenét rendeztek az ünnepeit férfur tisztelgetésre, kik beszédet is tartott s bár igen nagy tömeg volt a látványosságnál, az éljenest csupán a körötte csoportosuló 40—50 torokból haragot, míg másfelé majd fűty, majd hangos kacaj fakadt fel. A főispán különösen kikelt a helyi sajtó ellen s a „Szabadság” című lapra csejgélva hangsulyozta, hogy eme lap támadásainak köszönheti e nagy megtiszteltetést. A fáklyászenét banket követte.”

Közigazgatási bizottsági ülés.

Folyó évi ápril hó 29-én rendkívüli közigazgatási bizottsági ülésre hívta ösze a bizottsági tagokat a főispán. Az ülés tárgyat Gálly György es társai által Mukits János polgármester ellen, a mult. Belügyministerhez, ugy ott Gálly György nek újabban valamint Mamuzsich Lázár es Malagurszki Simonnak közvetlen a vizsgáló bizottsághoz benyújtott s öszesen 22 ptban elősorolt törvönysértései képezték, határozat lévén hozandó valljon elrendelendő e, a panasz pontok alapján Mukits János polgármester ellen a büntető vagy fegyelmi vizsgálat.

Az ülés déli 11 órára lett öszehíva, azonban ez időszak a tárgy fontossága miatt változást

nyert s a bizottsági tagok egy hajdu utján az előző nap este szóbelileg értesítettek, hogy reggeli 9 órakor veszi az ülés kezdetét.

Az ülés pontban 9 órakor Jankovits Aurél főispán megnyitván a jelenlévő tagokat üdvözölte s felkérte hogy a tárgy fontosságához mérten, tarták meg higgadságukat s a szenevedély kitörésétől tartózkodjanak, hogy ne legyen ez ülés méltóság megrsítva.

Es valóban ugy is történt. A tisztesség es higgadságban ez ülés föltulmult minden eddig tartott közigazgatási ülést es közgyűlést s a nagyszámú közönség elött a közigazgatási bizottsági ülés tekintelyében teljes méltóságra emelkedett. A főispán tárgyalog volt nem látszott egy párt-hoz sem szegődni. Mamuzsich Agoston bizottsági tag pedig, kinek bátorítására Mamuzsich Lázár országyűlési képviselő ugy Gálly György több feljelentő társával megjelent, bár minden egyes vádpontnál mintegy támadó gladiátor állott fel, senkit nem vonszolt a sárba, sőt még ugy amugy érveket is igyekezett keresni szerencsétlen ellenesí védelmére. Az ülés érdemének orozslány részét különben a királyi tisztviselők vitték el föleg pedig a zombori kir. tisztviselők tettek ki magukért, kik az ügyet teljesen átanulmányozva a képzetség egész figyverével léptek a esatérre.

Jelen voltak:

Elnök: Jankovits Aurél főispán. Bizottsági tagok: Czirfusz Ferenc kir. tanfelügyelő, Budai József kir. adófelügyelő, Tripolszky Gyula kir. főmérnök, Sátor Jenő kir. ügyész, Dr. Pertics József vára Agoston, Manojlovits György főügyész, Palkovics Gy. árvászeki ilnök, Dr. Hidegh Béla főorvos, Gábrri László, Magyar György, Racz Vilmos, Kovacsics Agoston, Mamuzsich Agoston, Vojnits Sándor, it. Geiger A. Mór (ki gleichentérből jött baba s csupán ez ütésben való részvehetés végett szakítá meg a fűrdesi gyógykezelést) Birkás Gyula ügyvéd, ki beteg ágyából utóbb érkezett s végül az előadó Kuluncsics József főjegyző kinek véleménye aratot helyes diadalt.

Az ülés megnyitvatván legelőbb is megállapították, hogy a panasz pontok egymás után fognak fölvetetni s minden egyes panaszpont beható vizsgálat alá vétetvén a határozat külön külön kimondatik s végül egyesítettek; Ezek után a panasz pontok a feljelentők szerint a következő sorban vétettek fel s kerültek bírálat alá.

A panaszok első pontját az oly sokszor fölmerült tengeri kigyó a „Zárszámodás” képezte, mely minden év tavaszán a közgyűlés elé lett volna terjesztendő, azonban ez soha nem történt s így a bizonytalan helyzet létrehozója — a polgármester.

Kuluncsics József előadó, itt e pontnál a további eljárás beszüntetését véleményezte, mert itt sem közvetve, sem közvetlenül a polgármester nem felelős, de egyébként is a közgyűlési határozatok a polgármestert minden felelősségtől feimmentették.

E kérdéshez a legkimerítőbben es szakképzettségű Budai kir. adófelügyelő szözlött, rölaolta hogy ő a számadások készítésével tüzetesen foglalkozott s azt látta, hogy 1872-től folyton számláltak. Avett a számvévo egy óriási halom át orokiót számadást, adtak mellé olyan egyéneket kik a számlához nem értettek, midőn pedig Léva ki ügyvédségre készült, a számadásba beletanult s az évi számadások jó részt elkészültek, akkor behozták a kettős könyvitelt, minek folytán újra kezdtek számlálni s kisegítőül folyton oly egyéneket alkalmaztak, kik a számvitelben járatlanok voltak. Innét lett azután ama vizsás helyzet hogy a zárszámodás elnem készült, már pedig ily körülmények között akkor mikor a község e vizsáságot maga alkotta, azért a polgármestert felelősségre vonni nem lehet.

Mamuzsich Agoston hosszasan fejtegeti, hogy itt az eljárást megszüntetni nem lehet, a közgyűlés két felelép is határozott már ez ügyben, mert nem hajtotta végre a polgármester? Ő vizsgálálatot kér ellene.

Sátor Jenő kir. ügyész, csatlakozik Mamuzsich véleményéhez annyiban hogy itt vizsgálatot megszüntetni nem lehet de csak azért mert Mukits polgármester ellen fegyelmi vizsgálat nem folyt, hanem már e pontnál föl hívja a közigazgatási bizottságot, hogy amennyiben a Budai kir. adófelügyelő irásos indokai mellett is Kuluncsics előadó véleménye oly kép nyerjen kifejezést, hogy az alaptalan feljelentés mint fegyelmi vizsgálatra nem alkalmas elvetetik s nem pedig, hogy a további vizsgálat beszüntetettik. Szavazásra bocsátvatván az első pont, Mamuzsich kivételével, egyhangulag elfogadtatott az előadó véleménye Sátor kir. ügyész módosításával.

A második pontban azon vád emeltetett, hogy a polgármester az 1870. 42. t. c. 63. §-a rendelete ellenére intézkedéseket sohasem tett. Felhozta a vád, hogy a főispán a közgyámot fel-függesztette s a polgármester azt sem jelenté. E vádpontnál maga a főispán is kijelenté, hogy a vád tévedésen alapszik egyébként pedig az előadó kimutatta, hogy a polgármester fél óvenkint közteljes jelentést tenni ami hogy megtörtént bizonyitva van.

Mamuzsich minden hónapban egyszer jelentést a polgármestertől s mivel az mulasztotta vizsgálatot kér. A bizottság Mamuzsich ellenében a panaszt egyhangulag elveti.

A harmadik pontban előadott hogy a polgármester semmiről sem intézkedik 1873. évben a járvány elnyomására Lénárd volt kénytelen a kormány utján ráparancsolni, jelenleg pedig a vörhenyjárvány elfojtására semmit sem tett s így eről a polgármester vádolható, hogy 1000 gyermeket ragadott a járvány el.

Előadó kimutatja, hogy az intézkedés törvény szerinti a járási illetve a városi főorvos hatáskörébe tartozik s constatálja az iratokból, hogy a szükséges intézkedés pontosan megtörtént. Círusz tanfelügyelő hozzá teszi, hogy cholera óta már újabb tisztítás is történt, az időben panasz felnem merült, miként lehet most már ily dolgokért a polgármestert felelőségre vonni?

Mamuzsits itt is vizsgálatot kér azonban a bizottság e panaszt is elveti.

Negyedik pontban feljelentők azzal vádolták a polgármestert, hogy visszaelt mind a központi választmány elnöke. Százakra menő egyének iratokat be keresteti adó alapján, pedig az adó-nem a választás jogosultságánál figyelembe nem jöhet. Egyeseknél hivatalból is eljárt az orvoslásoknál meg másoknál Kertész az adóbizonylatok kiadását a polgármester utasítására megtagadta.

Előadó constatálja, hogy a választók névjegyzékét a legfőbb ítélszék kevés kivétellel jóváhagyta Kertész pedig a feljelentők állítását megcáfolja. Círusz tanfelügyelő hozzá teszi sértettek a B. tabellán kívül az adókönyveket is használhatták volna seregműk orvoslására, de maguk feljelentők vitatták, hogy egyesek jogorvoslatot hivatalból nyertek s így az tűnik ki hogy akik ke-restek kaptak is már t. i. azok kik a központi választmányhoz fordultak.

Mamuzsits itt is vizsgálatot kér, azonban a közigazgatási bizottság az alaptalan panaszt elveti.

Ötödik pontban feljelentők panaszozik, hogy a polgármester úgy tesz mintha a város háza az ő tulajdona lenne. Haverda választása ellen több felfolyamodást nyújtottak be s ide két közgyűlési határozatot kívántak csatolni, melynek kiadását megtagadta. E miatt Fehér Ipoly kénytelen volt a határozatokat maga megszemlélni. Ez pedig nem csak közönséges emberen de a tekintélyes polgárral szemben is megtörtént. A jelen esetben Mamuzsits Lázár országgyűlési képviselővel.

Előadó Kulucsis kijelenti hogy Vojnits Fábán és Hubert Vilmos tanuk vallomása szerint a polgármester csak annyit mondott, ha okmányt akarnak, úgy azt irásosan kérik a tanács-tól. Budai kir. adófelügyelő kijelenti, hogy igen jól tette Mukits polgármester, hogy az iratokat ki nem adta, a városi levéltár hagyományi szent-hely, hol össze vissza turkálni nem lehet s így helyén volt, hogy kérelmezőket oda utalta, hogy irásosan kérik az okmányok kiadását.

Mamuzsits itt is törvény sértést lát de a bizottság az alaptalan panaszt elveti.

Hatodik pontban feljelentők azt állítják, hogy a polgármester meg üzemekre is szokott vete-medni. Lévai főszámvevőnek megengedte, hogy Palicson levő villájában Palics tavara dult furdot rendezzen be. Lévai érdekeben Palics leg-érsebb vizéből a közgyűlés tudta nélkül, nagy költségre kerülő esaternát huzatott, miáltal Palics vízgyógyereje tönkre tétetett.

Előadó constatálja, hogy a polgármester a vizsgálat szerint az engedélybe benem folyt a szakértői vallomás szerint pedig a csatorna még 40 évvel ezelőtt meg volt s azért lett újabban, tisztvíz, hogy a vizár a környéket elneborítsa. Tripolszki kir. főmérnök kijelenti hogyha ilyen csatorna a víz leeresztésre nem hozatik és föl nem tartatik úgy az a közigazgatási határozattal lett volna elrendelendő. Círusz kiemeli, hogy a természet tudomány és vegytan szerint, a víz-levezetése által a víz gyógyereje annak széles alkatrésze miatt nem hogy esőkent de erősödött.

A közigazgatási bizottság Mamuzsits ellen véleménye mellett, e p. t. t. mint alaptalan elveti. (Vege követ.)

Értesítés.

Van szerencsém e város nagyérdemű közönségének tudomására hozni, hogy Gyürk Antal szőlőszaki szaktanár ur f. évi június hó 6-án dél előtt és délután Malachowski László gazd. tanácsnok ur szőlőjében s a szomszédos szőlőkben a zöldresszók megválasztása és bekurtításáról valamint a zöld-ójtásról gyakorlatilag fog előadást tartani, felkérem ennél fogva e városnak a szőlőművelés iránt érdeklődő közönséget, hogy ezen fontos gazdasági ágról tartandó előadások iránt minél nagyobb részvételt tanúsítani s minél számszerűbben megjelenni sziveskedjék.

Összejöveteli hely a város háza nagy termében reggeli 9 óráig s délután 3 óráig leend. Kelt Szabadkán, 1883. évi máj. hó 31-én.

Mukits polgármester.

Meghívás.

A „Szabadkai általános takarékpénztár részvénysárság” ezimű ujonan létesítendő pénztárat részvényesei ezennel meghívotnak az 1883. évi június hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor a város háza nagytermében megtartandó alakuló közgyűlésre. Az alapító tagok nevében.

Gyelmis Gerő.

Helyi hírek.

— „Fogadatlan prókátorok” ezimű mult heti cikkünkre Braun Soma Zentáról azt írja lapunknak hogy „több zentai” aláírású cikkeket a „Zombor és Vidéke” című lapnak nem ő írta.

Nem is mondtuk. Irja továbbá hogy azért ama közleményt szóról-szóra magáévé teszi. Nem kérdztük, hiszen ezt tenni kötelessége a főispán nagyobb dícsőségére.

— Gyilkosság vagy öngyilkosság. Ideg rázó esetről beszélnek városzerte. Juhász Jusztí mélkuti menyecske Szabadkára jött nem régebben s elszegődött Roth Julia kereskedőnőhöz eselődnek. Három héttel ezelőtt a gazdasszony jelen-tést tett a rendőrségnél hogy szolgálója megszö-kött s kérte annak előkerítését. A rendőrség nem akadt nyomára sehoh a szökevénynek. Három hét mulott el azóta. Május hó 29-én Roth Julia egyik lakója a padlásra ment s rémülten futott le onnan, a padlásra egy fekete alakot látott füg-geni s oly irtoztatos szag terjedt el hogy azt ki-állani lehetetlen volt. Az eltűnt eselőd hullája lógott a horogtárol. Rögtön jelentést tettek a rend-őrségnél, s a hivatalos személy meg is jelent, de a hullához közönséges halandó nem birt közeledni. Kénytelenek voltak lovas legényekkel beren-deltetni a gyepmestert, a ki a padlásra felvitte a koporsót is, és így lezárva bocsajtották le a hullát. Szentannak szerint a hulla oly állapotban volt, hogy azt a legerősebb idegzett férfi sem nézhette borzadás nélkül. A boncolással megbi-zított orvos és sebész több ízben hagyták el a bon-czólo termet, míg nehéz munkájukat száj és orr bekötéssel elvégezhették. A szerencsétlen fiatal asszony férjétől elválva élt.

— Egy örült végórja a kórházban. Dózsai József (Kanyarúka) esendes örültségben szenvedett már hosszabb idő óta s nem egyszer kitört rajta a betegség nagyobb mértékben is. Május közepe felé már veszedelmessé kezdett vá-ni környezetére s gazdája kinél szolgálatban volt bevittete a kórházba 21-én, hol a gondnok meg-lánczoltatá. Dr. Weisz másnap a lánczokat lesze-dette s Dózsai szabadon juttatott ki. Május 30-án a hajnali órákban nehéz füst szag ter-jedt el a kórház körül s a felügyelő szolga csak-hamar észre vette hogy a füst Dózsai helyiségé-ből származik. Felnyitotta rögtön az ajtót s a szo-bát sűrű nehéz füsttel telítve találta, hol csak hamar előkerült az örült ember is egészen levet-közve és megfúlva. A szerencsétlen ember fel-gyújtotta számszájkját, s minden ruháját a tűz-be dobta. A vizsgálat megindítván, az elhunyt neje bevallotta hogy május 29-én estefelől szívtart és gyufát csempészett be szánalomból férjének az ablakon, amikor senki nem látta. Vajjon miért nem intézkednek hogy az örültek ablakai börtön-szerűleg eldeszkáztassanak? — ime a szomorú eredmény melyből tanulhatnak az intéző férfiak.

— Conrad Károly ismert nevű lovarda tulajdonos, a kit közönségünk is megkedvelt nem reg. társulatával e hó 12-én Szegedről városunk-ba érkezik. Értesítésünk szerint a társulat sokkal nagyobb és szervezettebb mint volt más alkalmal.

— Dr. Tóth Béla törvényszéki orvost su-lyos csapás érte. Neje tegnap jobblétre szende-rült. Erre vonatkozólag a következő szomorú je-lentés adatott ki: „Dr. Tóth Béláné szül. Szá-rits Anna a felejtetlen hű nő, a legjobb anya f. évi jun. hó 2-án d. e. 8 órakor hosszas be-tétség után életének 29-ik, boldog házasságának 5-ik évében meghalt. A boldogult holtteste f. évi június 3-án d. u. 5 órakor fog a rom. kath. egyház szertartásai szerint a zentai ut melletti temetőben örök nyugalomra elhelyeztetni: az eu-gesztlő sz. mise áldozatok pedig a sz. Györgyi templomban f. hó 4-én reggeli 8 órakor, a sz. Terézia templomban pedig f. hó 5-én reggeli 10 órakor fognak az ezek után bemutatattatni. A felejtetlen halottat srattják: Férje: Tóth Béla, gyermekeivel Kálmán és István; szülei: Szá-rits Károly és Tomcsányi Kornélia; testvérei: Szá-rits Kálmán, Gizella férjével Brestyánszki Kálmánnal, ipa: Tóth István nejevel Zalay Zsu-zsannával. Adjon neki az ég nyugalmat s övéi-nek vigaszt!”

— Ramberger Imre nyugalmazott tanító f. évi május hó 22-én esteli 9 órakor, hosszabb betegedés után, élt 61-ik évében meghalt. A felejtetlen férj és apa elhunytát elkiseredett szí-vel jelentik neje: szül. Spengler Anna, és gyer-mekei: Etelka, Imre, Mária és Ilona; továbbá számos rokoni és barátai. Az elhunyt teteme f. hó 24-én délutáni 4 órakor az ugynevezett bajai sírkertben lett eltakarítatva. Kelt Szabadkán, 1883 május hó 23-án. Áldás és béke lebegjen drága hamvain!

— Díszes esküvő volt városunkban mult hó 30-án esti 6 órakor a szt. Teréz egyházban ugyanis Dr. Reisner Lajos ügyvéd vezette oltár-hoz a szelleműs és kedves Milassin Irma kisasz-szonyt Milassin Jakab köztisztelőben álló kir. járásbíró ur bájos leányát. A násznagyit tisztet a vőlegény részéről, Reisner Imre eszéki földbirtok-os, a menyasszony részéről Milassin Mihály bu-dapesti ügyvéd urak képviselték, koszorúleányok és vőfényekül láttuk a következő párokat, Vuko-vits Lalit Milassin Károly, Kiss Magdolnát Dr. Reisner Gyula, Jó József Milassin Kálmán, Vá-radi Bertát Markovits Sándor, Pacher Ilonkát Váradi Jenő, Záris József Milassin Miklós és Váradi Annát Milassin Andorral, az egyházi szertartást Tiszt. Povischel Rihard kalocsai spi-ritualista végezte, ki csupán e czéloból rándult le Szabadkára hogy a vőlegénynek mint kedves is-olatársának ezen szt. frigyét megköthesse és ad-hassa, a szertartás végeztével szívhez szóló beszé-det intézett az új házaspárhoz, melyhez mi is a lelkész szavaival élve óhajtuk „a milyen végtelen a jeggyűrű gömbölyűsége ép oly végtelen és áldá-sos legyen az ő boldogságuk is.”

— E napokban érkezett le a magas mi-nisteriumtól Szigethi József Gyógyszerésznek fo-

lyamodványa, melyben több rendbel saját készit-ményű gyógyszerének szabadoni átlarushatására engedélyt kér, a belügyministerium az országos közegészségügyi bizottság meghalgtatása után ké-relmét elutasította azon megjegyzéssel hogy az nem egyéb amitásnál a közönség félrevezet-tetésére, — s azok elárúsítását szigoruan betil-totta.

— Rendőri hírek. Nákó falváról To-rontól megyéből f. évi május hó 31-én viradóra a fészer alól ismeretlen tettesek 11 drb vén lo-vat a kerten keresztül elhajtottak lovakkal a zen-tai hidon köröszűl jöttek, a hol egy rendőrlá-ta is őket átal menni — de elmulasztotta köteles-ségét a lo leveleket elkérni illetve meg vizsgálni és őket letartóztatni. — A zentai kapitányság sür-göny után a szabadkai kapit. hivatal megkereste es ez Fabianovits Márk lovas káplárt birta meg a tettesek és a lovak kinyomozására, sikerült is neki f. hó 1-én a nagyfényi pusztán Bugyi Ist-ván topolyai lakost 11 drb lóval együtt elfogni, másik két társa Pletikoszits József almási és Mé-zes Pista zentai lakosok meg ugrottak. Elfo-gatásuk iránti nyomozás elrendeltetett. — Folyó-évben szabadkai májusi vásárok baromvásáron 1 hely. lakosnak a kocsjáról egy új subát elloptak, Kopunovits Károly esendbiztos utasítása után egy ide való rendőrnök sikerült is azt Topolyán megtalálni. — Pollák Ede 5-ik köri fakereskedő a helyb. kapit. hiva-talnal panaszt tett, hogy huzamosb idő óta üz-letebél sok faanyag tűnt el, gyanúja Ali Róza egy év óta nála szolgáló nőcselédre eset; sikerült constáblerek segítségével kikutatni, hogy eselédjé-nek fő orgazdája volt Beka Antall vadházasság-ban élő Peizer Vecza, kinek illetőleg „vadférye-nek” lakásán több tárgyat meg is találtak. Mind-ketten elfogattak. Panaszos kárát 1000 (ezer) frtra teszi. (!?) — Spitzer Gábor 7-ik köri lakos a helyb. kapit. hivatalnal panaszt emelt, miszerint meg 1881. évi december hóban mig ő Verba-szon a vásáron időzött azalatt itthon Dakó Illés nevű napszamosa tőle őt vég vásznat, különféle gyapju kendőket, és egy sárga subát ellopván, nyomtalanul eltűnt; s csak most május 25-én si-került Schaffer Ferenc constabler vezetőnek őt a piacon kezerkeríteni és vizsgálati fogságba át-szolgáltatni. — Molnár Antal. Klein Lipót 5-ik köri deszkakereskedőnek üzletvezetője a helybeli kapitányi hivatalnal panaszt emelt miszerint mult 1882. évi december hóban a felügyelete alatti deszkakereskedésből éjnek idején ismeretlen tet-tesek két ízben összesen 189 szál deszkát ellop-tak, panaszos szerint néhány nap előtt sikerült volna az elveszett deszkáknak egy részét Juhász Mihály 5-ik köri lakosnak új kapuján és deszka-kerítésen felismerni. — Özv. Lusztig Fülöpné 6-ik köri lakos a helyb. kapit. hivatalnal panaszt emelt, hogy Lakatos Liza cigányasszony három héttel ezelott konyhájának ajtaját feltörvén, szo-bájából sok holmit elloptak, melyek közül Schä-ffer Ferenc constablierek sikerült a napokban vadlottnak lakásán két ágylepedőt, egy asztal-terítőt, egy gatyát, egy nönget, egy férfinget, két zsebkendőt és egy gombolyag pamutot feltalálva. A cigány dáma elfogatott. — Csorba György és Bozsik János m. k. államvasúti pályőrök a helyb. kapit. hivatalnal panaszt emeltek, misze-rint tőlük darab idő óta több malac és sok ha-romról lopatott el, végre küsült, hogy a tettesek Jónas István és Jónas József tempai lakosok kik a lopott jószágokat Lencse István jankováci or-gazdának elárúsították. Mindhárom elfogattak.

Irodalom.

„Magyar színészek és színésznők életraj-zai, Adat-Emlék-és Szimmütár” ezim alatt egy-igen érdekes és nagybecsű vállalat első füzeté-küldetett be hozzánk, melyet a Kassán megjelenő „Színészeti Közlöny” szerkesztője, Báthory Ro-manesik Mihály, kiváló gondallal és gazdag, vál-tozatos tartalommal szerkesztett. Célja: a ma-gyar szimmüvészet lényegével foylalkozni, hézag-pótló történeti művet írni, s az általa részben már összegyűjtött, részben még ezután gyűjtendő adatokkal, hozzá kíván járulni az egyetemes ma-gyar színészet történetének megírásához.

Az egész mű 50 füzet azaz öt kötetre van megállapítva, minden egyes kötet 10 füzetet fog-lal magában. Az egyes füzetek tartalmát képe-zendik: a vidéki magyar színészet jelenben mű-ködő összes tagjainak és mindazoknak életrajzai, élményei, naplói, akik a színészetűl visszavonul-tak vagy akik már elhunytak. Továbbá feltalál-hatók lesznek egyes füzetekben még: egykoru följegyzések színészetünk multjából, régi szinlapok okmányok, szerződések, színházi törvények, jel-lenző adomák és több ezekhez hasonló adatok, végül az előadott szindarabek jegyzéke lesz mellékelve a szerzők, eseted fordítók neveinek felsorolásával.

Minden füzet kezdetben — a nyár folya-mán — havonként egyszer jelenik meg, a téli évszakban pedig havanként kétszer, nagy 8-adrét nyomtatott iven. Ha azonban előfizetők száma és a kellendőség időközben biztosítja a vállalat fen-nállását, azon esetben havonként három füzetet adunk ki és így hamarabb befejeződik a nagy munka, mely egész kis könyvtárt fog képezni.

Minden egyes füzet önáll. egészet képez és 10—15 életrajzot fog tartalmazni. A díszesen kiállított első füzet a következő érdekes tartalommal jelent meg: Életrajzok: Blaha Lujza kitűnő művésznőről; Barabás-Pe-jér Lilla régi színésznőről; Dezső Zsigmond el-hunyt veterán színésznőről; Foltényi Vilmos, az örökifjú kedélylyel megáldott színésznőről; Horváth Vinczéné, a népszínház korán elhunyt kedves tag-

járól; Mátrai B. Béla a kolozsvári nemzeti szín-volt műveztetőjéről; Miklósi Gyula szingazgatóról; Kenézi Csátár, vasszavonult színésznőről és Ujj Fe-renczről. Továbbá feltalálhatók az első füzetben: Miklósi Gyula naplójából emlékek és élmények; — a kassai magyar színésztársaság törvényei 1838-9. évről; egykoru följegyzések a magyar színészeletről; — apróságok és adomák azok éle-téből, kiknek életrajzai az első füzetben meg-jelentek; — régi szinlap és végül szimmütár.

Előfizetési ár: Tíz füzetre (az első kötetre) 3 frt. — Öt füzetre 1 frt 50 kr. — Egy füzetre 30 kr. mely összegek a „Színészeti Közlöny” ki-adóhivatalába (Kassa kovács utca 15, sz.) ktl-dendők. Egy füzetnek bolti ára 40 kr. Kapható Budapesten Aigner Lajosnál és minden hazai könyvtárusnál.

Ajánljuk ez érdekes művet úgy a színészek, mint az irodalombarátok szives figyelmébe.

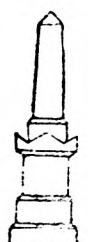
Szerkesztői üzente.

Számos kézirat jövő számra maradt, miért bocsánatot és türelmet kér a szerkesztőség.

Felelős szerkesztő és kiadó lapulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A.

HIRDETÉSEK.

Első és legnagyobb raktára
kripta
és
siremlékeknek

Sommer és Wenigertől Bécsben.

Van szerencsém ajánlani: **szobrászok és kőfa-ragóknak**: a legjobb Családi sírboltok, és emlék-kövek stb. az Osztrák-magyar Monarchia minden részben.

A kiállítás szép és om. g olcfin Asólebb árért.

Folyékony
Glicerín tej (kréme)

Több éveken át, kitűnőnek bizo-nyult, napégetés, napfoltok, bőrtisztítálatlanságok és kihányások ellen ez ártalmatlan egyesített szer, egészen ártalmatlan anyagokból áll, a mely nemesak hogy a bőrt meg-finomítja, hanem képes az ifu tde-séget is állandóan megtartani. E folyékony gli-cerin tej egészen különbözik a már megszokott s toilletlennek használt „gyári glicerín”-től a melyek jöllehet glicerinek, de mindammallem sem-mi értékkel sem bírnak.

Egy üveg ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 20 kr.

Párisi hölgypor

az arczbőrnek finom fehér-sá- get és lágyaságot kölcsönös és arczot simaságban tartja és szárazon, egészen ártal-matlan s a hölgyeknél sze-retetben részestül. Három szin-ben kapható u. m. fehér, rózsaszín, és sárga szin-ekben. A tartó eszköz (Carton) 50 kr.

A hamis nőiparok felett annak is inkább fel lesz karolva, mert azon nőiparok nem bírják kiállani a versenyt a glicerín tejjel, és az én ál-talam feltalált glicerín tej, miután a n. é. közön-ség becses pártfogását kiérdemelte a legnagyobb eladásnak örvend. Csak ezen fennemlített „Párisi női porok” a legfolyélemer méltóbbak, melyek-nek jóvoltáról és minőségéről a védjegy tanus-kodik. Ezen porok valamint még kiváló toilette szappanyok kaphatók: Szabadkán Millassin Illés urnál, (utódja Szigethy-nek) gyógyszerész és Vinkler Simon urnál. H. Kiehlhauser okleveles gyógyszerész és Chemikus, illatszert gyáros Grácban.

Hirdetések.

Dr. Schmidt hathatós
tyukszemtapasza

(védjegy.)
Évtizedek óta mint fájdalomlan és biztosan
ható szer használtatik a tyukszemek teljes el-
távolítására.

Ezen Schmidt-féle tyukszem-tapasz hatása
majdnem meglepő, miután többszöri haszná-
latnál akármely tyukszem minden műtét nél-
kül eltávolítható. Egy doboz ára 15 darabka-
tapaszszal és egy szarlapocskával a tyuksze-
mek kihuzására

23 kr. o. é.

Főszállítási raktár: GLOGGNITZ, Alsó-Ausztria, BITT-
NER GYULA gyógytárában.

NB. Ezen készületek megvételénél sziveskedjék a
közönség arra figyelni, hogy minden dobozon az
identyonotott védjegy rajta legyen.

Dr. Behr idegkivonata.

gyógynövényekből készült saját ki-
vonata, hosszú évek óta mint hat-
ható gyógyszer idegbetegségek u.
m. idegfájdalmak, Migrán, hátge-
rinez fájdalmak, nyavalyatörés, elgyengülés és
magömlés ellen sikeresen használtatik. Dr.
Behr idegkivonata még sikeresen használtatik
közvényes és csuszos bajoknál, izületek me-
redtsége, azok csuszos és közvényes bajainál
végre ideges fej, és fül fájdalmaknál.

Dr. Behr idegkivonata csak hűsölőleg haszná-
ltatik.

Egy üveg ára használati utasítással 70 kr.

Főszállítási raktár: Gloggnitz Alsó-Ausztria
Bittner Gyula gyógytárában.

NB. Ezen idegkivonat minden egyes üveg kül-
ső borítéka fenti védjeggyel van ellátva.

RAKTÁR SZABADKÁN:

Jóó Károly gyógyszerésznél,
és Magyarország minden gyógyszerésztárában.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb Asztali-és üdítő ital,

kitünő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.

ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).

Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Ragjegy és dugasz égés,
mint mellékelt
jól meg figyelendő.

MATTONI'S
GISSHÜBLER

KRONDORFI
Savanyu-Kút
"STEFANIA"
Koronaherczegnő
forrás.

Trie sz 1882
arany érem.

Szénsav tartalmú tápláló
ásványos asztali víz,
előnyvel használtatik
lélegzési, gyomor és hó-
lyag bajokban.
A kútállalkozók Kahl
és társa Krondorfon.

Főraktár:

PUCHER KÁROLY

fűszer és ásványvíz

kereskedésben

Szabadkán.

Ő Felsege a svéd király
magas kornánya által

szabadalmazott,
Dr. Lengyel-nek

Nyirfa-Balzsama.

Maga a vegetális nedv, mely a — nyirfából — foly, ha annak
törzsébe lyukat furunk, már emberemlékezet óta mint a legkitünőbb sze-
pítő szer ismeretes. Ha azonban ezen nedv a feltaláló utasítása szerint bal-
zsammá készítették el, akkor mutatkozik csak annak esodálatra méltó hatása.

Ha estéknél ezzel arézt vagy más bőrszereket bekenjük, már a kö-
vetkező nap reggelén a bőrről alig észrevehető rétegek válnak el, mely
ezáltal vakítóan fehérre és gyengédde leszen.

Ezen balzsam lesimítja az aréznal keletkezett ráncokat és himlő-for-
radásokat s annak ifjú színt kölesönöz; a bőrnek fehérséget, finomságot
és üdéséget kölcsönöz, szeplőt, májfoltot, anyajegyet, orrvörösséget, porse-
nest (köhimlő) s a bőrnek minden tisztátalanságát a legrovidebb idő alatt
eltünteti. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 ft 50 kr.

Raktár Budapestben: Török József gyógyszerésznél király-ut-
czában. Z á g r á b: Mittlbach Zsig. gyógyszerész. P o z s o n y: Pistory
Félix gyógyszerész, Mihálykapu. T e m e s v á r: Tarczyay István gyógyszer-
ész. Főraktár: Henn W. Bécs.

Berger-féle orvosi
KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Ausztria-Magyarországban, Fran-
ciaországban, Németországban, Hollandiában és Sveitszban, Romániában sat.
már tíz év óta fényes sikerrel használtatik

mindennemű bőrkütegek

mint szinte az arézbőr mindenféle tisztátalanságai ellen különösen
a ruh, az idült és pikkely somor ellen, a kozs, a somor repedvény,
a fej és szakát korpa ellen, a szeplő, májfolt az ugynevezett rozse-
orr, a fagydag, a lábizzadás, s a gyermekek valamenyü külső fej-
betegségei ellen. Ezenfelül mindenkinél mint a bőrt tisztító mos-
dószert ajánlhatatik.

Ára darabonként használati utasítással együtt 35 kr.

A Berger-féle kátrány-szappan 40 százaléka tőmény fakátrányt
tartalmaz felettől gondosan van készítve, s lényegesen különbözik
minden egyéb, a kereskedésben előforduló kátrány-szappanoktól.

Csalások kikerülése végett

a gyógyszerésztársakban világosan BERGER-féle kátrány-szap-
pan kérendő s ügyelni kell a zöld csomagolásra és a
védjegyre.

Egyedüli helyettes a bel- és külföld részére:

G. HELL győgsz. TROPPAU, hova a megbíráások és
tudakozódások is küldendők.

MAGYAR

VÖRÖS-KERESZT-EGYLET

sorsjegyek.

➔ **Evenként három sorsolás.** ➔

Evenként 3 sorsolás.

Evenként 3 sorsolás.

Legközelebbi húzás f. evi julius 1-én.

Ezen húzásban **főnyeremény 50,000 forint.** Továbbá 1
nyeremény a 5000 frt, 4 nyeremény a 1000 frt, 10 nyeremény a
500 frt, 25 nyer. a 100 frt, 30 nyer. a 50 frt, 52 nyer. a 25 frt.

A nyeremény sorsoláson kívül **törlesztési sorsolás is történik;**
minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménnyel húzott sors-
jegy tovább játszik a főnyereményre.

**Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint
kaphatók a**

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletben

Budapest, Dorottya-utca 1-ső szám.

valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

Hirdetések

lehető legolcsóbb számitással felvétetnek a

S Z A B A D S Á G

részére I. kör, Csokonai-tér RUKAVINA-féle házban.

Felvétetnek továbbá SZÉKELY SIMON és BERÉNYI-BITTERMANN urak könyv-
kereskedései-, valamint Bittermann Andor ur könyvnyomdájában.

A hirdető közönség pártolásába alánlja magát a **„SZABADSÁG”**
kiadóhivatala.